

VAT w samorządzie

Nie uznaje się za podatnika organów władzy publicznej oraz urzędów obsługujących te organy w zakresie realizowanych zadań nałożonych odrębnymi przepisami prawa, dla realizacji których zostały one powołane, z wyłączeniem czynności wykonywanych na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych (art. 15 ust. 6 ustawy o VAT). Regulacja ta w praktyce sprawia najwięcej problemów gminom i powiatom.

Zdaniem organów podatkowych gmina lub powiat będą uznane za podatnika VAT w dwóch przypadkach, tj. gdy wykonują czynności:

- inne niż te, które mieszczą się w ramach ich zadań, oraz
- mieszczące się w ramach ich zadań, ale czynią to na podstawie umów cywilnoprawnych.

Dlatego uznają, że jednostki samorządu terytorialnego są podatnikami VAT w zakresie wszelkich czynności, które mają charakter cywilnoprawny, tzn. są przez nie realizowane na podstawie umów cywilnoprawnych. Będą to zatem wszystkie realizowane przez te jednostki (urzędy) czynności w sferze ich aktywności cywilnoprawnej, np. czynności sprzedaży, zamiany (nieruchomości i ruchomości), wynajmu, dzierżawy itp. umów prawa cywilnego (nazwanych i nienazwanych). Tylko w tym zakresie ich czynności mają bowiem charakter działalności gospodarczej w rozumieniu art. 15 ust. 2 ustawy.

Nie zawsze zgadzają się z tym sądy. Sam fakt wykonywania czynności na podstawie umowy cywilnoprawnej nie oznacza, że jednostka samorządu jest podatnikiem VAT.

Przedstawiamy przegląd najnowszych interpretacji oraz orzeczeń na temat opodatkowania czynności wykonywanych przez gminy i powiaty.

1. Czy udzielenie pożyczki przez gminę podlega VAT

Gmina, udzielając pożyczki szpitalowi, świadczy odpłatną usługę, który podlega opodatkowaniu VAT, ale może korzystać ze zwolnienia. Nie ma znaczenia, że ochrona zdrowia należy do zadań własnych gminy. W piśmie Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 16 marca 2018 r. (sygn. 0111-KDIB3-1.4012.22.2018.2.ICz) czytamy:

MF *Zatem konfrontując zaprezentowany opis sprawy z powołanymi wyżej przepisami prawa stwierdzić należy, że w przedmiotowej sprawie w odniesieniu do wniesionej opłaty manipulacyjnej oraz odsetek od udzielonej pożyczki mamy do czynienia z sytuacją, w której występuje skonkretyzowane świadczenie (udzielenie pożyczki), które jest wykonywane pomiędzy dwoma określonymi stronami transakcji i dla którego istnieje bezpośredni beneficjent czynności.*

Fakt, że Gmina obarczona jest m.in. zadaniem obejmującym sprawy związane z ochroną zdrowia nie jest jednoznaczny z tym, że automatycznie czynność odpłatnego udzielenia pożyczki szpitalowi, dla którego Gmina jest organem tworzącym zostaje wyłączona z zakresu podatku VAT. W przedmiotowej sprawie zachodzi związek pomiędzy przekazaną pożyczką a uiszczanymi odsetkami i uiszczoną opłatą manipulacyjną. Tym samym, uiszczane odsetki i opłata manipulacyjna są niczym innym jak wynagrodzeniem wnoszonym na poczet świadczenia usług dokonywanych przez Wnioskodawcę-Gminę tj. udzielenia pożyczki. Jednocześnie podobne lub takie same czynności mogą być wykonywane przez inne podmioty, tzw. podmioty konkurencyjne.

Tak więc w analizowanej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której występuje skonkretyzowane świadczenie (udzielenie pożyczki Szpitalowi, który za jej pomocą dokona